

nuori. Eestissä saadaan kirjamarkkinoille Larnin ja Kekkosen edellämainittujen teosten lisäksi Sakari Pälsin Juttuja, ja Juhani Ahon 100-vuotispäivän merkeissä julkaistaan kokoelma Lastuja. Mainittakoon, että Eestissä on sodan jälkeen ilmestynyt 18 suomalaista teosta 267.000 niteen yhteispainoksena. Moskovalainen kustantamo Molodaja gvardija julkaisi viime vuonna Aili Nordgrenin teoksen 90.000 kappaleen painoksena. Leningradissa julkaistiin v. 1959 edustava valikoima Eino Leinon runoutta ja Lastenkirjallisuuden kustantamo Detgiz julkaisi äskettäin Teuvo Pakkalan kertomuskokoelman.

Punalipun tässä numerossa esitellään lähemmin Wecksellin, Katajan ja Nordgrenin Neuvostoliitossa ilmestyneitä teoksia.

Karjalan ASNT:n Valtion kustannusliike on julkaissut huomattavan määrän suomalaista kirjallisuutta venäjänkielellä — Katajaa, Lassilaa, Ahoa, Topeliusta, Sinervoa, vain muutaman nimen mainitaksemme. Toimitaja Olga Pettinen kertoo kirjoituksessaan tästä kustannusliikkeen toiminnasta ja suunnitelmista.

Kulttuurivaihto Neuvostoliiton ja Suomen välillä on jatkuvasti vilkastunut. Suomalaisen kulttuurin tunnetuksi tekeminen meillä ei rajoitu vain yksin kirjallisuuden saralla tapahtuvaksi. Neuvostoliitossa vierailee suomalaisia esittäviä taiteilijoita — laulajia, soittajia, tanssijoita. Kapellimestari Tauno Hannikainen on johtanut suurella menestyksellä suomalaisen musiikin konsertteja Moskovassa, Minskissä, Tallinnassa. Neuvostoihmiset ovat voineet tutustua suomalaisen kuvataiteen, nykyarkkitehtuurin, sovelletun taiteen saavutuksiin maamme eri kaupungeissa pidettyjen näyttelyjen puitteissa.

Tällainen hyvän naapurisovun merkeissä tapahtuva kanssakäynti koituu hyödyksi maittemme kansoille.

* * *

Uusien venäjännösten joukossa ilmestyi kuluneena vuonna Suomen ruotsinkielisen runoilijan Josef Julius Wecksellin (1838—1907) runokokoelma.

Wecksellin nimi ei ole ainoastaan venäläisille, vaan myös suomalaisille lukijoille verrattain vähän tunnettu. Yleensä Suomen ruotsinkielisten kirjailijain kirjallisuusperinnön kohtalo on jossain määrin omalaatuinen. On oltu sitä mieltä, että ruotsalaisen sivistyksen «suuri perinnäistapa» Suomessa päättyi XIX vuosisadan 60-luvulla, toisin sanoen silloin, kun alkoi suomenkielisen sivistyksen kukoistuskausi. Ja jos ensimmäisen ja toisen «kansallisen herätyksen» edustajain (Arvidssonin, Snellmanin, Runebergin, Topeliuksen) perintöä pidetään samassa määrin sekä Suomen ruotsalaiselle että suomalaiselle väestölle kuuluvana, niin Wecksellin, Tavaststjernan, Gripenbergin sekä muiden ruotsinkielisten kirjailijain tuotanto aivan nykyajan kirjailijoihin asti on Suomessa enemmän tunnettu ruotsalaiselle kuin suomalaiselle lukijalle. Tutkielmat näiden kirjailijain tuotannosta ilmestyvät yksinomaan ruotsinkielisinä, heidän teostensa suomennokset ovat hyvin harvinaisia ilmiöitä.

Kuitenkin Suomen ruotsinkielinen kirjallisuus, niin varhaisempi kuin nykyinenkin, on varsin mielenkiintoista, ja on

erittäin hyvä asia, etteivät Neuvostoliiton kustannusliikkeet ole jättäneet sitä huomiota vaille.

Runoilijana Wecksell koki XIX vuosisadan 50—60-lukujen vaihteessa tapahtuneen Suomen demokraattisen liikkeen

nousun vaikutuksen. Vallankumouksellisen tilanteen kehittyessä Venäjällä Suomen edistysmieliset piirit vaativat tiukasti itsevaltiudelta yhteiskunnallisia uudistuksia ja ennen kaikkea Suomen perustuslain tinkimättöntä noudattamista. Wecksell kuvasi runoissaan näitä edistyksellisten yhteiskuntapiirien vapaudenpyrkimyksiä, hän tervehti poliittisen tietoisuuden heräämistä Suomessa.

Mutta samanaikaisesti Wecksellin tuotannossa on jo havaittavissa syvän pettymyksen sävyä porvarillisten uudistusten liberaaliseen aikakauteen, pettymyksen, jonka runoilija pukee usein traagilliseen muotoon, kuten esimerkiksi monologissa «Don Juanin hyvästijättö elämälle».

Wecksellin runoilijatie katkesi hyvin aikaisin. Jo kaksikymmentäneljä-vuotiaana hän joutui vaikean sairauden takia pois kirjallisuuden piiristä. Hänen lahjansa olivat vasta kypsyvässä, ne eivät ehtineet vielä puhjeta täyteen kukoistukseensa, mutta jo sekin, mitä hän oli ehtinyt luoda, puhuu Wecksellin harvinaisesta runoilijakyvystä.

Venäläinen lukija on jo aikaisemmin ollut tilaisuudessa tutustumaan Wecksellin tuotantoon. Hänen pääteoksensa, historiallinen tragedia «Daniel Hjort» ilmestyi venäjännöksenä jo v. 1883 aikakausjulkaisussa «Russkoje bogatstvo» sekä samanaikaisesti erillisenä painoksena. Mainitun aikakausjulkaisun toimitus esitteli näytelmän parhaimpana historiallisena tragediaana ei vain Suomen, vaan myös Ruotsin kirjallisuudessa. Saman ajatuksen ilmaisivat myöhempienkin aikojen ruotsalaiset kirjallisuudentutkijat, kuten esimerkiksi Henrik Schuck.

Ensimmäisen «Daniel Hjort» teoksen venäjännöksen suoritti kaartin upseeri I. Shevtshenko, joka venäjänsi sananmukaisesta käännöksestä, minkä oli valmistanut hänen virkaveljensä Hugo Schulman. Yleensä se ei ollut huono venäjännös, vaikka siinä ilmenikin puutteita. S. Petrovin nyt tekemä uusi venäjännös on yhdenmukaisempi alkuteoksen kanssa kuin mitä oli edellinen. Tässä on noudatettu tarkoin säikeitten lukumäärää, on kartettu vapaata ajatusten tulkintaa ja useissa tapauksissa on sanaleikit käännetty aika onnistuneesti. Vain lyhyissä suorasanaiseen muotoon kirjoitetuissa kohtauksissa huomaa käännöksessä venäjän kielelle ominaisten muotojen sekä diminutiivimuotojen runsasta käyttöä, mikä tekee liaksi «puhekielen» vaikutuksen.

Paitsi näytelmiä sisältyy venäjänkieliseen kokoelmaan lähes seitsemänkymmentä runoa, melkein kaikki ne Wecksellin runot, jotka kiinnostavat nykyajan lukijaa. Kokoelmassa on muutamia poikavuosienkin runoja, jotka runoilija oli kirjoittanut 14 vuotiaana.

Kokoelman venäjännökseen on osallistunut kymmenen henkilöä. Suurin osa käännöksistä on laadultaan erinomaista, mikä

on todisteena neuvostolaisen kääntäjäin koulukunnan korkeasta kulttuurista. Kääntäjät ovat onnistuneesti tulkinneet sekä runoilijan romanttisen intomielisyyden ja filosofiset mietteet kuin myös hänen kevyen itse-ioniansa. Hyvän vaikutelman jättävät monien runojen venäjännökset, muun muassa runot «Tyranin yö» (V. Frenkel), «Syyskuun tähti» (A. Levinton), «Runoilijat» (I. Silman), «Vanhoista lymypaikoista» ja «Don Juanin hyvästijättö elämälle» (P. Karp).

Kokoelmaan liittyy L. Brauden kirjoittama alkulause, jossa kerrotaan Wecksellin elämästä ja hänen kirjallisesta tuotannostaan.

Eino KARHU

* * *

Suomenkielinen lukijakuntamme sai jo pari vuotta sitten mahdollisuuden tutustua kirjailijatar Aili Nordgrenin tuotantoon. Teokset Pimeyskin liikkuu ja Valitset myrskyn (kustannusliike Kansankulttuurin julkaisemina) tekivät lukijoihinsa voimakkaan vaikutuksen niin sisältönsä kuin tyyliensäkin puolesta.

Näiden suomenkielisten Aili Nordgrenin teosten lisäksi on nyt kirjamarkkinoillemme ilmestynyt venäjänkielinen laitos, jossa on hänen kaksi romaania, nim. Näytä tietä (Visa en väg) ja Pimeyskin liikkuu. Nimekseen tämä kirja on saanut «Горы, огонь», joka on venäjännös Pimeyskin liikkuu-teoksen alkuperäisestä, ruotsinkielisestä nimestä. Kustantamo «Molodaja gvardija» on tehnyt oikein julkaistessaan yhtenä kirjana nämä kaksi romaania, sillä niissä kerrotaan yhden ja saman perheen jäsenten taistelusta olemassaolonsa puolesta.

Näytä tietä-romaanin keskushenkilönä on köyhän ahvenanmaalaisen lesken, Ma-

